

היינריך שיץ

מתוך ויקיפדיה, האנציקלופדיה החופשית

היינריך שיץ (Heinrich Schütz) (הוטבל ב-9 באוקטובר 1585 - נפטר ב-6 בנובמבר 1672) היה מלחין ונגן עוגב גרמני.

רבים רואים בשיץ את המלחין הגרמני החשוב ביותר לפני באך והוא נחשב לעתים קרובות לאחד המלחינים החשובים ביותר של המאה ה-17 לצד קלאודיו מונטוורדי. הוא כתב את מה שנחשב לאופרה הגרמנית הראשונה, "דפנה", שבוצעה בטורגאו בשנת 1627, אבל המוזיקה אבדה מאז.

חייו

שיץ נולד בקסטריץ; מוריץ פון הסן-קאסל גילה את כשרונותיו המוזיקליים בשנת 1599. אחרי ששימש כנער מקהלה יצא ללמוד משפטים במארבורג, ומשם המשיך לונציה ללמוד מוזיקה משנת 1609 עד 1613 אצל ג'ובאני גבריאל. לאחר זאת כיהן תקופה קצרה כנגן עוגב בקאסל, לפני שעבר לדרזדן בשנת 1615 למלא את תפקיד מלחין החצר אצל הנסיך הבוחר של סקסוניה.

היינריך שיץ בדיוקן מאת כריסטוף שפטנר.

במשרתו זו בדרזדן החזיק עד סוף ימיו (ובתקופת שהותו שם זרע את הזרעים של מה שהנה כיום דרזדן שטאאטסקאפלה), אבל את דרזדן עזמה עזב בכמה הזדמנויות; בשנת 1628 נסע שוב לונציה, וככל הנראה פגש שם את קלאודיו מונטוורדי - ייתכן שלמד אצלו - ובשנת 1633, אחרי שמלחמת שלושים השנה הפכה את סדרי החצר על פיהם, קיבל עבודה בקופנהגן. הוא חזר למשרה מלאה בדרזדן בשנת 1641 ושם נשאר עד יומו האחרון. הוא מת מאירוע מוחי בשנת 1672, בגיל 87.

סגנון

יצירותיו של שיץ מגלות את השפעתם של שני מורים עיקריים, גבריאל (שהשפעתו ניכרת בעיקר בשימוש שעושה שיץ בברק ובפאר של סגנונות הפוליכוראליות והקונצ'רטאו), ומונטוורדי. בולטת ביצירתו גם השפעת המלחינים של ארצות השפלה במאה ה-16. יצירותיו הידועות ביותר הן בתחום מוזיקת הקודש, החל בקול סולו בליווי אינסטרומנטלי וכלה במוזיקה כוראלית א'קאפלה. בין יצירותיו המייצגות שלושה ספרים של "סימפוניה סאקרה", "תהילי דוד", "שבע המילים האחרונות של ישו על הצלב" ושלושת הפאסיונים שלו. המוזיקה של שיץ, שהחלה את דרכה בסגנונות המתקדמים ביותר בראשית הקריירה שלו, התפתחה בהמשך לסגנון פשוט, כמעט חמור באופיו, ששיאו במוזיקה לפאסיונים, שנכתבה בשלב מאוחר בחייו. סביר להניח, שלשיקולים מעשיים היה חלק בשינוי הזה: מלחמת שלושים השנה עשתה שמות בתשתיות המוזיקליות של גרמניה, ולא היה זה מעשי, או אפילו אפשרי, לבצע את יצירות הענק בסגנון הוונציאני, שציינו את כתיבתו בתקופה מוקדמת יותר.

שיץ היה אחד המלחינים האחרונים שכתבו בסגנון מודאלי, עם הרמוניות לא-פונקציונליות, הנוצרות במקרים רבים כתוצאה מהשפעת הגומלין בין הקולות; עם זאת, חלק גדול מן המוזיקה שלו מגלה משיכה הרמונית חזקה בקרבת קדנצות. המוזיקה שלו עושה שימוש רב באימטאציה, כשהקולות נכנסים לא פעם בסדר לא קבוע ובמרווחים משתנים. אופייניים למדי למוזיקה של שיץ דיסוננסים עזים, הנגרמים מתנועה של שני קולות או יותר במעברים נכונים בין דיסוננסים על רקע הרמוניה מרומזת. מעל לכל, המוזיקה שלו מפגינה רגישות קיצונית להטעמות ולמשמעות של הטקסט, הנמסרת במקרים רבים באמצעות פיגורות טכניות, הלקוחות ממוזיקה פואטיקה, שהיא כשלעצמה תוצר של השוואה לתצורות מילוליות ברטוריקה קלאסית.

כמעט דבר לא שרד מן המוזיקה החילונית של שיץ, פרט לכמה שירים ביתיים (אריות) ולא כלום מן המוזיקה האינסטרומנטלית (אלא אם לוקחים בחשבון את הפרק האינסטרומנטלי הקצר, "סימפוניה", החותם את הדיאלוג של "שבע המילים האחרונות"), אף כי יצא לו שם של אחד מנגני העוגב המעולים ביותר בגרמניה.

חשיבות רבה נאצלה לשייץ כמי שהביא לגרמניה רעיונות מוזיקליים חדשים מאיטליה ועקב כך הייתה לו השפעה רבה על המוזיקה הגרמנית מאז ואילך. סגנון אסכולת העוגב הצפון-גרמנית נגזר במידה רבה משייץ (כמו גם מן ההולנדי יאן פיטרסזון סוולינק); מאה שנה אחר כך תגיע מוזיקה זו לשיאה בכתיבתו של י. ס. באך.

יצירות

היצירות הבאות הן כאלה שיצאו לאור בדפוס. רובן מכילות קטעי מוזיקה רבים; בסך הכול שרדו יותר מ-500 קטעים נפרדים משל שייץ.

- ספר המדריגלים הראשון, (ונציה, 1611)
- תהילי דוד (ספר 1) (דרזדן, 1619)
- תולדות תחיית ישו (דרזדן, 1623)
- מזמורי קודש (פרייברג, 1625)
- תהילי דוד (ספר 2) (פרייברג, 1628)
- סימפוניה סאקרה (ספר 1) (ונציה, 1629)
- Musicalische Exequien (דרזדן, 1636)
- קונצ'רטי קטנים (ספר 1) (לייפציג, 1636) Kleiner geistlichen Concerten
- סימפוניה סאקרה (ספר 2) (דרזדן, 1647)
- מוזיקה למקהלה (דרזדן, 1648) Geistliche Chor-Music
- שנים עשר שירים (דרזדן, 1657) Zwölf geistliche Gesäng
- סימפוניה סאקרה (ספר 3) (דרזדן, 1650)
- תהילי דוד (עיבוד של ספר 2) (דרזדן, 1661)

קטגוריות: מלחינים גרמנים | נגני עוגב גרמנים | מלחינים מתקופת הבארוק

יש לכם הערות לגבי הערך? גשו לדף השיחה של ערך זה. משוב כללי אפשר להשאיר בספר האורחים.

■ מקור: **היינריך שייץ** <http://he.wikipedia.org/wiki/>

שונה לאחרונה ב־15:21, 4 במרץ 2009.

■ הטקסט מוגש בכפוף לרישיון CC ייחוס-שיתוף זהה 3.0; פרטי הרישוי של התמונות מופיעים בעמודי התמונות. ראו תנאי שימוש לפרטים נוספים.